LANGELAND KOMMUNE

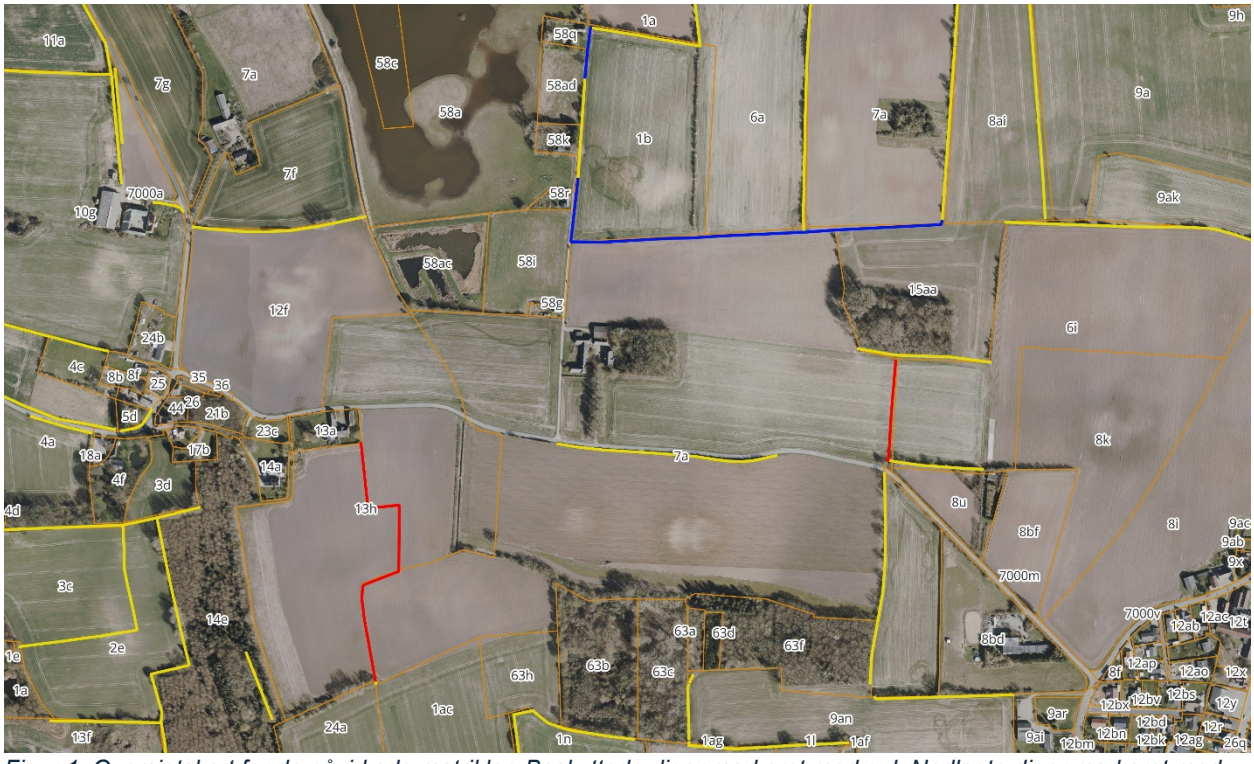
Mark Schmidt Hvalsøe Hansen
Kædebyvej 35
5932 Humble

Teknik og Miljø
Fredensvej 1
5900 Rudkøbing
Tlf. 63 51 60 00
teknik.miljoe@langelandkommune.dk

Dato 08.10.2026 J. nr.: 25/5474 Ref.: mathto

Afslag på dispensationsansøgning til nedlæggelse af beskyttede diger

Langeland Kommune har modtaget ansøgning om lovliggørende dispensation til at nedlægge de tre beskyttede diger BD.090.109, BD.024.488 og BD.004.585, af Mark Hansen.
Digerne er beliggende på og mellem matr.nr. 13h Helsned By, Humble, og 6i og 7a Humble By, Humble.
Digerne blev fjernet over flere omgange fra 1992 til 2024.

Figur 1: Oversigtskort for de påvirkede matrikler. Beskyttede diger markeret med gul. Nedlagte diger markeret med rød. Foreslåede erstatningsdiger markeret med blå. Matrikelgrænser markeret med brun. © Datafordeleren

Afgørelse

Langeland Kommune melder hermed afslag til ansøgning om dispensation fra museumslovens § 29 a til at nedlægge de tre beskyttede diger BD.024.488, BD.090.109 og BD.004.585, på hhv. ca. 200 m, 170 m og 123 m, jf. museumslovens § 29 j, stk. 2.

Du kan kontakte databeskyttelsesrådgiveren om dine rettigheder i henhold til databeskyttelseslovgivningen.
På www.datatilsynet.dk kan du læse mere om databeskyttelsesrådgiverens rolle.
Kontakt databeskyttelsesrådgiveren på e-mail dpo.langelandkommune@lexfutura.eu eller tlf. 31 24 00 62.
www.langelandkommune.dk

LANGELAND KOMMUNE

Redegørelse
I perioden 1992-95 blev ca. 120 m af BD.024.488 fjernet af tidligere ejer. Efter at nuværende ejer havde overtaget matriklerne, blev hele BD.090.109 fjernet i perioden 2017-18, hvorefter resten af BD.024.488 blev fjernet i perioden 2020-22. Den lovlige gennemkørsel i BD.004.585 blev forstørret i 2022-23, hvorefter resten af diget blev fjernet i 2023-24.

Slots- og Kulturstyrelsen blev opmærksomme på det ulovlige forhold på BD.024.488 og BD.090.109 i 2020, hvorefter de kontaktede lodsejer. I 2024 informerede lodsejer at have sendt en ansøgning om at beholde forholdet som det er.

I 2025 blev Slots- og Kulturstyrelsen opmærksomme på at BD.004.585 var blevet nedlagt, og sendte et varsel om påbud til lodsejer. Lodsejer oplyste at have sendt en ansøgning til Langeland Kommune om at beholde forholdet som det er.

Langeland Kommune blev informeret om forholdet af Slots- og Kulturstyrelsen, og kan bekræfte at have modtaget ansøgningerne fra lodsejer.

Besigtigelser
Digerne blev i august 2025 besigtiget af Langeland Kommune og lodsejer. Der var intet tilbage af digerne i markerne på dette tidspunkt. Kommunen forklarede hvorfor digerne er beskyttede, og den videre sagsbehandling blev gennemgået. Ved besigtigelsen blev der diskuteret muligheden for erstatningsdiger.

En yderligere besigtigelse af digerne blev foretaget af Langeland Kommune d. 30. september 2026, ved denne besigtigelse blev størrelsen af de fjernede diger estimeret ud fra de omkringliggende diger.
Størrelsen af BD.004.585 blev estimeret til 1,5 m bredt og 30 cm højt, baseret på målinger af digerne nord og syd for digets originale placering. Disse diger var bevoksede med nælder, græsser, brombær, tjørn og pil m.m. Det kan derfor antages at BD.004.585 havde en sammenlignelig flora.
Størrelsen af BD.090.109 og BD.024.488 er sværere at estimere, da der ikke er nogen diger i forlængelse af deres originale udstrækning. Det nærmeste dige, BD.038.607, er et stendige, og derfor ikke brugbart til en estimering. Baseret på flere målinger af omkringliggende diger, er digernes størrelse estimeret til at være ca. 1-2 m i bredden, og 30-50 cm i højden. Den sydlige ende af BD.090.109 forbandt til et levende hegn, bestående af nælder, græsser, kræge, syren, poppel og pil m.m. Det kan antages at digerne har haft en sammenlignelig flora.

Erstatningsdige
Muligheden for at etablere erstatningsdiger blev gennemgået med lodsejer, og der blev fundet en længere strækning, på ca. 700 m, nord for de nedlagte diger, imellem matr.nr. 1b, 6a, 7a og 8ai Kædeby By, Humble og 7a, 15aa, 58a, 58i, 58r, 58k, 58q og 58qd Humble By, Humble, hvor der tidligere havde ligget et ejerlavsdige, og der derfor var mulighed for at etablere et dige som erstatning for de nedlagte.

Udtalelse fra Langelands Museum
I forbindelse med behandling af sagen har Langeland Kommune kontaktet Langelands Museum for at få en vurdering af digerne og deres kulturhistorie.
Museet vurderede at BD.024.488 og BD.004.585 er udskiftningsdiger fra tidligt 1800-tallet, og derfor af middel kulturhistorisk værdi. De vurderede at BD.090.109 var et ejerlavsdige, og derfor af høj kulturhistorisk værdi. Museets fulde udtalelse kan findes i bilag 2.
Museet vurderede samtidig at det foreslåede erstatningsdige kunne være af kulturhistorisk interesse, da det ville genskabe ejerlavsdigets fulde øst-vestlige længde.

Digernes beskyttelse
Sten- og jorddiger er beskyttede mod tilstandsændringer efter museumslovens § 29 a, stk. 1. Dette er en forbudsbestemmelse, hvor kommunalbestyrelsen i særlige tilfælde kan dispensere fra forbuddet. Dette forbud er et udtryk for en generel samfundsmæssig interesse i at bevare sten- og jorddigerne og skal administreres restriktivt. Det er derfor kun sjældent der kan gives tilladelse til at fjerne et helt dige.

Væsentlige jordbrugs- eller andre økonomiske eller rekreative interesser er ifølge "Vejledning om beskyttede sten- og jorddiger" ikke tilstrækkelige begrundelser for et indgreb.
Vejledningen præsenterer tre væsentlige kriterier for at vurdere om et dige er bevaringsværdigt:

- Digets landskabelige betydning, hvordan det fremtræder som landskabselement.
- Digets kulturhistoriske betydning, hvornår blev det bygget og hvorfor.
- Digets biologiske betydning, hvordan det fungerer som biotop eller spredningskorridor.

Hvis et dige skal tages ud af beskyttelsen, skal det hverken være landskabeligt, kulturhistorisk, eller biologisk værdifuldt. Det er tilstrækkeligt at diget vurderes værdifuldt i én betydning for at være beskyttelsesværdigt. Et dige kan vurderes værdifuldt landskabeligt, kulturhistorisk eller biologisk, uanset at det kun udgør en rest af et digesystem.

Langeland har kontrolleret at de gældende diger er korrekt registrerede som beskyttede diger.

Digerne optræder på det sidste 4 cm-kortværk fra før 1992 (det såkaldte digekort), hvilket er kriterium for, om digerne er omfattede af beskyttelsen. Derudover er det en forudsætning, at digerne eksisterede i 1992, da digebeskyttelsen trådte i kraft. Digerne er synlige på luftfotografier taget i perioden 1986-1995, og specifikt på luftfotografier fra 1992.

Begrundelse
Det er Langeland Kommunes vurdering at digerne blev nedlagt ulovligt i perioden 1992-2024. Nedlæggelsen af digerne, med en sammenlagt længde på ca. 493 m, er et større indgreb og kræver derfor at der foreligger særlige omstændigheder for at det kan tillades.

Den gradvise nedlæggelse af digerne kan tydeligt ses på luftfotografier. På luftfoto fra 1992 ses digerne intakte, hvorefter der ses en delvis nedlæggelse på luftfoto fra 1995. Derefter ses størstedelen af digerne nedlagt på luftfoto fra 2018. Alle digerne er nedlagte på luftfoto fra 2024.

Der er tale om gamle diger, hvor BD.024.488 fremgår af de høje målebordsblade og BD.004.585 fremgår af original 1 kortet, hvilket indikerer aldre på omkring 200 år. BD.090.109 fremgår også af original 1 kortet og følger ejerlavsgrænsen, hvilket indikerer at det er ældre end de andre diger. Langeland Kommune er derfor enige i Langelands Museums vurdering af digernes kulturhistoriske værdi, og mener at deres nedlæggelse er et konkret kulturhistorisk tab.

Grundet digernes nedlæggelse er det ikke muligt at lave en direkte vurdering af deres biologi og landskabelighed. Ud fra omkringliggende diger og hegn, vurderes det at digerne har haft varierede, men næringsstofpåvirkede flora. BD.004.585 har ageret som faunakorridor over marken til en mindre lund, og indirekte til et større digesystem. BD.090.109 og BD.024.488 forbinder i syd til et levende hegn, og i nord til en privat have. De danner derfor ikke videre adgang for dyr til nye naturområder.
Baseret på målinger af de omkringliggende diger, har ingen af de nedlagte diger været exceptionelt store. Det vurderes derfor at de ikke har haft en betydelig fremtoning i landskabet foruden deres bevoksning.

Tilladelse til at nedlægge et beskyttet dige kan kun gives under særlige omstændigheder. Under behandlingen af sagen er muligheden for at etablere erstatningsdige kommet op, men erstatning kan ikke i sig selv begrunde nedlæggelsen af de beskyttede diger. Ansøger har angivet at digerne blev nedlagt for at imødekomme driften af matriklerne som landbrug, da digernes tilstedeværelse gør markerne uhensigtsmæssigt kostbare at dyrke. Ansøger udtrykte også at fjernelsen af diget ville sænke mængden af gødning og pesticider der blev udledt i forbindelse med landbrugsdriften. Landbrugsmæssige forhold kan dog ikke begrunde en nedlæggelse. Landeland Kommune er ikke vidende om andre forhold der skulle have ligget til grunde for nedlæggelserne, og ansøger har ikke fremvist nogen.

Det er Langeland Kommunes vurdering, baseret på det ovenstående, at digerne er beskyttelsesværdige og korrekt registrerede, samt at der ikke foreligger sådanne helt særlige omstændigheder, som kan begrunde, at der meddeles dispensation til nedlæggelse af digerne.

Annoncering og klage
Afgørelsen annonceres på Langeland Kommunes hjemmeside torsdag d. 8. oktober, klagefristen er 4 uger efter offentliggørelsen. Klagevejledning findes sidst i dokumentet.

Venlig Hilsen
Mathias L. Torstensen
Geolog

Bilag
Bilag 1 – Oplysningsbrev fra Slots- og Kulturstyrelsen
Bilag 2 – Udtalelse fra Langelands Museum
Bilag 3 – Luftfotografier
Bilag 4 – Historiske Kort

Kopi af afgørelse er sendt til

Danmarks Jægerforbund	post@jaegerne.dk
Danmarks Kulturarvs Forening	post@kulturarvsforening.dk
Danmarks Naturfredningsforening	dn@dn.dk
DN Langeland	langeland@dn.dk
Dansk Botanisk Forening	kontor@botaniskforening.dk
DBF Fynskredsen	fynskredsen@botaniskforening.dk
Dansk Ornitologisk Forening	natur@dof.dk
DOF Langeland	langeland@dof.dk
Friluftsrådet	fr@friluftraadet.dk, lokalraad@friluftsraadet.dk
Langelands Museum	langelands.museum@langelandkommune.dk
Mark Schmidt Hvalsøe Hansen	markshh@hotmail.com
Naturstyrelsen	fyn@nst.dk
Odense Bys Museer	museum@odense.dk
Slots- og Kulturstyrelsen	post@slks.dk

Klagevejledning
Ovenstående afgørelser kan i henhold til museumslovens § 29 t, stk.1 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klageberettigede vedrørende afgørelsen er følgende: adressaten for afgørelsen, ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører, enhver, der har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald, offentlige myndigheder, lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen, landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klagefristen er 4 uger fra d. 8. oktober hvor afgørelsen blev annonceret på Langeland Kommunes hjemmeside.

Der klages via Klageportalen som kan findes via www.borger.dk og www.virk.dk. Man logger på via www.borger.dk eller www.virk.dk typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at ind- give en klage. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kommunen.
Kommunen videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træf- fer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder fra modtagelsen af afgørelsen, jf. § 29 x i museumsloven. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes fristen dog altid fra bekendtgørelsen.

